

238 . Vețel | Județ: Hunedoara | Anul: 2001

Anul: 2001

Cod RAN: 91991.02

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană timpurie

Tipuri sit: fără vestigii arheologice

Categorii sit: Domestic

Autori: Dorin Alicu, Liviu Petculescu, Virginia Maria Rădeanu, Mihaela Simion

Instituții: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Național de Istorie a României

Raport

Sector: Vicus militar. S-E Amfiteatru

În campania 2001 au fost continuate cercetările sistematice începute anul trecut în vicusul militar. Dacă obiectivul prioritar al campaniei din anul 2000 a fost acela de a stabili principalele faze de evoluție și de planimetrie ale vicusului, motiv pentru care a fost trasată o secțiune-sondaj de 100 x 2m1, anul acesta obiectivul a fost acela de a cerceta principalele structuri dezvelite pe traseul secțiunii SI. Deoarece în cursul campaniei 2000 cercetarea arheologică în S. I - Sector S nu a fost epuizată, obiectivul principal al campaniei 2001 a fost finalizarea ei precum și dezvelirea, în continuare, a unei clădiri de mari dimensiuni, delimitate de un zid de piatră. În acest scop, la E de S. I, pe traseul lui Z2, au fost trasate două suprafețe: S. II și S. III fiecare de 4 x 4m.

S. I.

Partea din S. I., rămasă neterminată în cursul anului 2000, este cuprinsă, conform sistemului de caroiere din doi în doi m, între carourile 36-47, respectiv pe o lungime de 22 de m2. Adâncimea până la care s-a săpat anul trecut și de unde s-a continuat anul acesta a fost cuprinsă între - 1/1,2 m față de nivelul gliei actuale, respectiv un strat de lut ars la roșu (carourile 47/42), perforat de numeroase gropi moderne, și un nivel de pietriș de culoare gălbuie, compact, ce avea aspect de amenajare de exterior (carourile 43/36). Aspectul acestui lut roșu, compact, forma și dimensiunile aprox. regulate ale gropilor care îl perforau, precum și marea cantitate de zgură recoltată de pe suprafața și deasupra lui, ne-a determinat anul trecut să formulăm ipoteza existenței în zonă a unor cuptoare metalurgice, respectiv a gurilor de alimentare ale acestora. Reluând săpătura, la îndepărtarea treptată a nivelului de arsură am constatat că grosimea lui varia între 0,1/0,2 m, fiind amestecat pe alocuri cu bucăți de lemn carbonizat, cărămizi și țigle, unele întregi. De asemenea, la baza lui se afla un strat de cărbune de 3-4cm, pe alocuri chiar mai gros.

Următorul nivel aflat dedesubt este reprezentat de o suprafață de țigle ce se întinde pe o lățime de cca. 0,4 m și o lungime de 8 m, foarte clar delimitat de o margine aflată la aprox. 0,1 m de-a lungul profilului vestic al S. I. Aceste țigle, având aspect evident de acoperiș prăbușit, se aflau pe un pat de pietriș mărunț amestecat cu nisip fin și pigmenți de arsură ce se întindea până în profilul estic al secțiunii, respectiv Z2. Înspre profilul vestic, nivelul de țigle era continuat de un lut roșcat foarte compact.

După îndepărtarea țiglelor, aprox. pe mijlocul secțiunii apare o amenajare de pietriș ce are aspectul unui drum orientat NS. Având o lungime de cca. 8 m și lățime de 1 m, este foarte clar delimitat înspre E, exact pe marginea țiglelor, de un lut galben. La nivelul următor se observă și mai clar limitele drumului construit din straturi succesive de pietriș, unele posibile reparații, ușor bombat înspre E și albiat în partea opusă datorită rigolei pentru drenare.

Următorul grund înfățișează foarte clar de-a lungul profilului vestic fundația peretelui incendiat cu urmele stâlpilor de susținere și urmele unei alte podele din lut, ce pare să fi fost acoperită cu scânduri

ulterior scoase, judecând după urmele foarte regulate și late de 0,1 m. De asemenea se poate observa și drumul, pietrișul fiind de data asta mult mai fin.

Câțiva cm mai jos s-a surprins foarte clar, substrucția din pietriș a drumului, urma fundației unui perete din aceeași fază și din nou gropile stâlpilor de susținere ai clădirii din faza anterioară. Aceștia sunt atât de adânci deoarece susțineau un acoperiș masiv al unei clădiri de tip streifenhaus, surprinsă pe o lungime de cca. 15 m.

În ansamblu, nivelele descrise mai sus reprezintă resturile a două clădiri succesive, demolate prin incendiere, având pereți de chirpici și acoperiș de țigle. Ambele clădiri erau orientate de-a lungul unui drum secundar, orientat N-S (cardo), construit din straturi succesive de pietriș. În faza clădirii incendiate, cardo-ul se intersectează cu un decumanus pe suprafața carourilor 38-39. De la caroul 38 înspre N stratigrafia este foarte deranjată de intruziuni moderne, astfel ca este imposibil de precizat dacă drumul N-S continuă spre N.

S. II și S. III

În secțiunile S. II și S. III a fost dezvelită o clădire de piatră de mari dimensiuni ce se întinde spre E în raport cu S. I. Z2 orientat NS are o lățime de 90cm și coboară până la - 1,44m față de nivelul gliei. Z3 este orientat EV și are o lățime de 0,8 m. Clădirea are două faze, fapt ce nu s-a observat anterior, în S. I, iar nivelul de călcare al ultimei faze nu s-a mai păstrat. Stratul masiv de lut care separă cele două faze ale clădirii este evident adus în vederea nivelării și construirii celei de-a doua podele. Se mai pot observa în fotografii urmele unor pereți dintr-o fază anterioară acestei clădiri.

În stadiul actual al cercetării nu putem preciza cronologia complexelor săpate, destinația și planul lor. Pe baza analogiilor cu alte situri de tip kastellvicus, complexele săpate par să reprezinte așa-numitele case tip Streifenhaus, clădiri rectangulare, cu latura lungă între 30/40 m lungime, orientate cu latura scurtă de-a lungul străzilor ce ieșeau din castru. În general sunt construite din lemn, respectiv paiantă, parțial din piatră. În spate și parțial în interior, se găsesc anexe sau încăperi cu destinația de depozit, magazii, hambare, gropi de provizii, latrine și instalații profesionale, ca de exemplu cuptoare pentru ceramică sau prelucrarea metalului. Pe lângă destinația de locuință, aceste case serveau și ca ateliere de producție, magazine și prestări servicii³. O dovadă în plus este materialul recoltat, constituit dintr-o cantitate foarte mare de zgură de fier și de sticlă. Numeroase cuie, piese de armament fragmentare (lorica squamata, piese de harnașament), posibile unelte folosite de meșteri în prelucrarea metalului, fragmente de lorica squamata și piese de harnașament din bronz, o fibulă în curs de prelucrare precum și fragmente de creuzete pentru topirea metalului sunt argumente care ne fac să presupunem că structurile dezvelite aparțin acestui tip de locuință. Ceramica este extrem de variată, de la cea grosieră până la terra sigillata (relativ puțină însă). Printre cele mai interesante piese se numără un opaiț cu decor vegetal pe bordură și inscripția CASSI, probabil import, și un vas cu litera P incizată în pasta crudă. [Virginia Rădean]

Note:

1. Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2000, Veșel, p. 268-270.
2. Suprafața delimitată de carourile 47-50 a fost încheiată și acoperită în campania 2000
3. S. Sommer, Kastellvicus und Kastell. Untersuchungen zum Zugmantel im Taunus und zu den Kastellvici in Obergermanien und Raetien, în: Fundberichte aus Baden-Württemberg, Band 13 1987, pp. 627sq.

Sector "Așezare civilă. E Amfiteatru"

Campania de săpături arheologice întreprinsă de colectivul de la Muzeul Național de Istorie a României, în perioada 26 07 2001 - 25 08 2001 a avut ca obiectiv principal degajarea zonei limitrofe drumului magistral 1, care delimitează principalele zone urbanistice din nordul așezării civile de la Micia.

În acest scop s-a optat pentru metoda de săpătură în suprafață. Au fost deschise două suprafețe, cu dimensiunile de 10 x 6 m. denumite convențional Sp1 și Sp2. Ele au fost amplasate cu latura lungă paralelă spre V față de S12. A fost utilizat un caroiș de 2/2 m. numeric pe axa N-S și alfabetic pe axa E-V. Martorii de control păstrați între Sp1, Sp2 și S1 au lățimea de 1 m.

Investigația arheologică de pe această suprafață a pus în evidență cinci complexe principale, după cum urmează:

Cpl1, localizat în Sp1, C a4 - 5, b5 și Sp2, C a1-b1, parțial c1, reprezintă o zonă de pavaj. Lespezile din construcția pavajului sunt fasonate și au dimensiuni mijlocii și mari (0,60 x 0,40; 0,80 x 0,60 m). Nivelul de călcare corespunzător acestui pavaj se află la cca. 0,37 m față de actualul nivel. Se constată prezența unei faze inițiale de funcționare a pavajului la cota relativă de 0,51 m. Se cuvine menționat faptul că o parte din acest complex a fost dezvelită în campania din anul trecut (C9 din S1), limita sa de E fiind distrusă de o intervenție modernă. Materialul arheologic recoltat din acest complex este sărac și provine mai mult din stratul superior, grav afectat de lucrările agricole.

Cpl2 este situat în Sp1, pe suprafață cuprinsă de C b2-c2; b3-c3; b4-c4, b5-c5 și constă în urmele destul de bine conservate ale unei încăperi cu o podea din mortar în amestec cu fragmente de cărămidă pisată. Aflat imediată vecinătate a amfiteatrului, complexul nu a fost pus în evidență în întregime. A fost dezvelită în întregime latura de E, care are o lungime de 4,70 m. Laturile de N și de S au fost decopertate parțial, pe o lungime de 2 m și respectiv 1,80 m. Nivelul de călcare corespunzător utilizării podelei a fost evidențiat la o adâncime de -0,70 m. Se pare că structura de locuire căreia îi aparținea podeaua a fost la un moment dat dezafectată, spațiul primind o altă destinație. Afirmația este confirmată de intervențiile ulterioare care deranjează Cpl. 2. Astfel, în colțul de NE, complexul este perforat de o groapă (G2), cu diametrul de cca. 0,55 m și adâncimea de 0,93 m, față de nivelul actual. De asemenea, limita de S a Cpl2 este suprapusă de două amenajări ce par a indica prezența unor baze de coloană, aflate în conexiune stratigrafică cu Cpl1 (cu diametre de 0,80 respectiv 1,00). În sfârșit, colțul de NV este perforat de amenajarea Cpl3.

Cpl. 3 - Probabil cuptor menajer. Localizat în C c2-3. Aparține ultimului nivel de locuire iar construcția sa a afectat Cpl2. Este mărginit de o amenajare din material tegular fragmentar, pe laturile de N și E. Pe latura de N sunt vizibile un șir de țigle așezate vertical limitate la rândul lor de cărămizi așezate orizontal. Grosimea acestei borduri este de cca. 0,20 m iar lungimea de cca. 1,30 m. În interior, la o distanță de cca. 0,15 m față de aceasta amenajare de protecție se distinge peretele circular a unui cuptor, cu un diametru de 0,80 m. Interiorul său este placat cu cărămizi (0,40 x 0,27 x 0,05 m), ce au o înclinație pronunțată spre V. Grosimea peretelui este de cca. 0,03 m. Material recoltat din acest complex constă într-un fragment de ceramica de bucătărie (castron). Nu a fost posibilă degajarea întregului complex din motivul amplasării în imediata vecinătate a profilului de V.

Cpl. 4 este amplasat în Sp2, C a5,b5,c5 și constă într-o zonă de dărâmătură ce anunță prezența unei clădiri în partea de S a Sp2. Limita superioară se află la -0,55m, imediat după înlăturarea stratului afectat de lucrările agricole. Extensia maximă a complexului este în C b5, pe o lățime de 1,60 m. În dreptul C c5 zona de dărâmătură se întrerupe fiind constatată prezența unui sediment alcătuit din piatră mărunțită, praf de rocă și pietriș de râu, ce ar putea proveni de la substrucția unui pavaj, la -0,75-0,80 m, deteriorat, suprapus de dărâmătura Cpl. 4. Se constată prezența unor urme rarefiate de mortar din var. Cpl 1 este deranjat tot în C c5 de o groapă de mari dimensiuni (G1), care se întinde spre S. Materialul arheologic recoltat până în acest moment din G1 (ceramică menajeră spartă în antichitate, piese de fier deteriorate, fragmente minuscule de bronz) indică o funcționalitate posibil menajeră.

Cpl 5 Drumul roman

A fost pus în evidență transversal Sp2, de-a lungul Ca3-4; b2-3; c2-3. Are o orientare aprox. E-V. Spre deosebire de sectorul de drum surprins în campania anterioară, porțiunea de drum decopertată în actuala campanie se află într-o stare precară de conservare. Dalele de gresie ce constituiau nivelul de călcare a drumului nu au mai fost puse în evidență decât în dreptul Ca3-4 la cota de -0,40 m. Dimensiunile și tehnica de construcție nu comportă modificări față de cele descrise în raportul din anul precedent³.

Cercetarea din acest an a dus precizări importante în ceea ce privește complexele datate după mijlocul secolului al II-lea p. Chr. La N de drumul magistral a fost descoperită extremitatea unei clădiri publice din prima fază a așezării, anexă a amfiteatrului, care trebuie să fi avut o funcționalitate similară cu cea a clădirii identificate la Ulpia Traiana ca fiind schola gladiatorum. [Liviu Petculescu]

Note

- 1. Cronica Cercetarilor Arheologice din România, Campania 2000, 2001, p. 269.
  2. Ibidem, 268-270.
  3. Ibidem, 269.
-

Informații suplimentare online

[Raportul 1536 din cronica.cimec.ro](#)
[Localizare pe hartă, folosind Mapsver Cimec.ro](#)
